

บทคัดย่อ

การสำรวจปริมาณการเกิดโรคในระบบการปลูกกาแฟกลางแจ้งและภายใต้ร่มเงาในภาคเหนือตอนบนนี้ ได้ทำการสำรวจแปลงปลูกกาแฟและสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกในพื้นที่ต่างๆที่มีระบบการปลูกกาแฟต่างกัน ผลการสำรวจพบระบบการปลูกกาแฟแบบกาแฟชนิดเดียวกลางแจ้ง กาแฟปลูกร่วมไม้ป่า กาแฟปลูกร่วมไม้ผล เช่น กาแฟ/ท้อ/บ๊วย กาแฟ/ลิ้นจี่ หรือกาแฟ/ส้มโอ และกาแฟปลูกร่วมกับไม้ป่าและไม้ผล กาแฟที่พบส่วนมากมีลักษณะการเจริญเติบโตไม่ดี พันธุ์ที่ใช้มีทั้งพันธุ์ต้นสูงและไม่ต้นทันทาราสนิม และพันธุ์ต้นเตี้ยต้นทันทาราสนิม ไม่มีระยะปลูกที่เป็นระเบียบ ไม่มีการดูแลรักษาที่ถูกต้อง เช่น ไม่มีการใส่ปุ๋ย ไม่มีการตัดแต่งกิ่งที่เป็นระบบ เกษตรกรส่วนมากให้ความสำคัญกับพืชอื่นมากกว่ากาแฟเนื่องจากราคาสูงและสามารถขายผลผลิตได้ง่ายกว่า การขายผลผลิตส่วนมากขายผลสดให้พ่อค้ารายย่อยที่มารับซื้อถึงหมู่บ้าน ระบบการปลูกกาแฟอย่างเดียวกกลางแจ้งจะพบได้น้อย ส่วนมากจะปลูกผสมกับไม้ป่า หรือไม้ป่าและไม้ผล โรคสำคัญที่พบมากในระบบกลางแจ้งคือโรคใบจุดสีน้ำตาล หนอนเจาะลำต้น ราสนิม กิ่งและยอดแห้ง ผลไหม้ ขาดสังกะสี ราเขม่าดำ เพลี้ยหอยสีเขียว ส่วนในร่มเงาจะพบโรคราสนิม กิ่งและยอดแห้ง ขาดธาตุแมกนีเซียม หนอนเจาะลำต้น เพลี้ยหอยสีเขียวและเพลี้ยหอยสีน้ำตาล ส่วนในแปลงที่มีร่มเงาสูงมากๆจะพบโรคใบจุดสาหร่ายในอัตราสูงแต่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ต้นกาแฟเท่าใดนัก ศัตรูพืชที่ทำให้เกิดความเสียหายมากได้แก่ราสนิม หนอนเจาะลำต้น กิ่งและยอดแห้ง และผลไหม้ โดยอาจทำให้ใบร่วงมาก เสียผลผลิต และต้นกาแฟอาจถึงตายได้ การใช้พันธุ์ต้นทันทาราสนิม การใช้ร่มเงาในปริมาณเหมาะสมคือระหว่าง 20-50% คาดว่าจะช่วยป้องกันความเสียหายจากศัตรูเหล่านี้ได้ดีที่สุด

Abstract

A survey of coffee pests in open and shaded systems of northern Thailand revealed that various systems existed, such as; pure stand coffee, coffee growing with forest trees, coffee growing with fruit trees-for example, peach, chinese apricot, litchi, pomelo or coffee growing with both fruit trees and forest trees. Majority of coffee trees in farmers' plot showed poor growth. Plots were cultured with a mixture of cultivars, tall or compact canopy, rust resistant or susceptible. There was no consistent tree spacing. No proper care was taken including, no fertilizer application, no systematic pruning etc. Coffee was not a major economic crop because other cash crops showed better marketing potential. Selling of coffee was usually done in fresh cherries to brokers within or outside the village. Concerning coffee growing systems, a few number cultivated pure stand coffee while many grew coffee together with fruit trees or forest trees. In unshaded system, brown eye leaf spot, stem borer, rust, dieback, berry blight, Zn deficiency, sooty mold, and green scale were common. On the other hand, in shaded system; rust, dieback, Mg deficiency, stem borer, green scale and brown scale were prominent. Too heavy shade caused agal leaf spot which was not devastating comparing with other pests and diseases. Among aforementioned pests and diseases, rust, stem borer, dieback and berry blight were deleterious since they could cause severe defoliation, reduction of yield and lethality. Growing of resistant cultivar and proper shading should be recommended to prevent these destructive agents.